

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG СВІТ

XII. 106. – 2014
XII. évfolyam 106. szám, március – április

” (, 14,27.)

. (1, 16.)

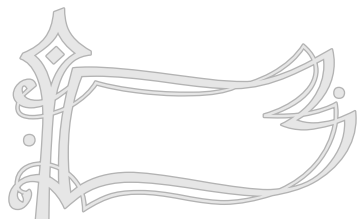
(18,1-12.)

(18,18.)

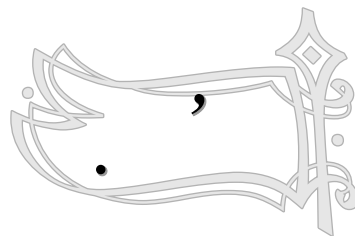

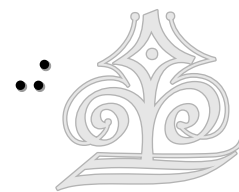
(19, 38-39.)

29. 2014.

!

!

!

?

?

?

gens fidelissima!

„gens fidelissima”.

” ’ 161 ” ” 150 1848-49. , , , !

: "Le a zsarnokot a sírba le / Szabad hazánk és nemzete! Uralni téged Ausztria - / Esküszik, hogy nem fog soha!".

27

1738.

12

-300.
- 60

, Fidesz MPSZ

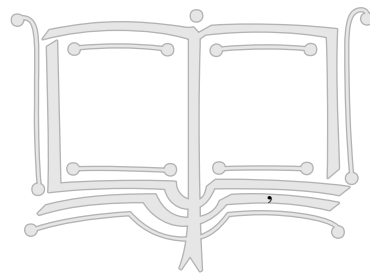
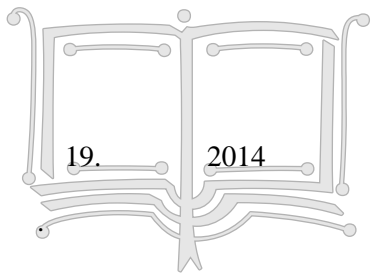
, 29.

2014. , 11)

1%

: 18170720-1-42

(1874 1940),

5.

„C

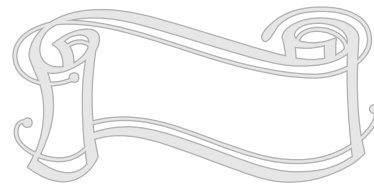
(1891 1975).

2014.

2014.

CLXXIX. 2011.

6. 2014.

74%

457

611

13

5. !

400

100-

2011.

MTV1 Duna TV,

„ (MTV1) ()

„180”

!

Örök emléket! Boldog nyugalmat!

1947.

7.

. 1994.

. 1972.
, 1977.

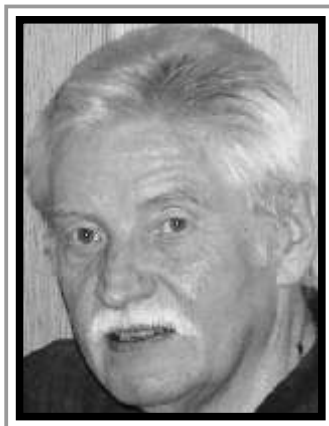
2009.

1980.

1982.

2014.

21.

Krónika

Március

9.: A Zuglói Ruszin Önkormányzat az ORÖ támogatásával megrendezte a **III. Ifjúsági Estet**. A rendezvényt Kramarenko András ZRÖ elnök-helyettes nyitotta meg a 2014. évi választásokkal kapcsolatos információk ismertetésével. Ezt követően aláírták az Együttműködési – Támogatási szerződést a Kárpátaljai Szövetséggel. A program Baláckij Vlagyimir /Pitkin/ kárpátaljai elnök vezetésével folytatódott és állófogadással zárult le.

19.: Szarvason, az „Nemzeti identitás – nemzetiségi kultúra” III. Nemzetközi tudományos konferencia keretein belül Dr. Latorcai Csaba, az EMMI helyettes államtitkára és Dr. Kozma Gábor, a Gál Ferenc Felsőiskola rektora ünnepélyesen **megnyitották a Ruszin Kutatóintézetet**.

29.: A MROSZ, Sárospatak Város Önkormányzata, az ORÖ és a Sárospataki RNÖ **ünnepséget rendezett II. Rákóczi Ferenc születésének évfordulója alkalmából**.

Az ünnep Szent Liturgiával kezdődött. A köszöntőt Dr. Hörcsik Richárd parlamenti képviselő, a záróbeszédet Kozsnyánszky János a MROSZ és a Sárospataki RNÖ elnöke mondta. A rendezvény résztvevői busszal utaztak Borsiba (Szlovákia) II. Rákóczi Ferenc szülőházához. A kulturális program után Giricz Vera az ORÖ elnöke adott tájékoztatást a 2014. évi országgyűlési képviselőválasztásáról.

Április

5.: A Debreceni RNÖ és az ORÖ szervezésével megtartották **„A két Boksa emlékévé”** megnyitóját. A Szent Liturgiát a Debreceni Attila téri gö-

rög-katolikus templomban tartották Szócska A. Ábel OSBM vezetésével, és a Szent Efrém Férfikar közreműködésével. A megnyitót Dr. Bubnó Tamás karnagy elnöke vezette. A két Boksa a két Boksa. A rendezvény a Szent József Gimnázium éttermében a 2014. évi országgyűlési választásokról szóló tájékoztatóval és Giricz Vera, az ORÖ elnökének köszöntőjével, valamint ebéddel folytatódott.

20.: VII. kerület Rózsák téri görög-katolikus templom udvarán tartották meg a **Pászka szentelését**. Ezt követően a Zuglói Ruszin Önkormányzat szervezésével megünnepelték a Ruszin Húsvétot a Zuglói Nemzetiségek Házában.

25.: A Kráter M helyi Egyesület rendezésében megtartották az **„Együtt jobb megismerni nemzetiségeink irodalmát”** című konferenciát és az **„Együtt jobb Nemzetiségi szépirodalmak Magyarországon”** című képzésvezetési alkotásokkal gazdagított antológia díszbemutatóját a budapesti Országos Idegen Nyelvi Könyvtár konferenciatermében. A rendezvény fővédnöke Dr. Latorcai Csaba, az Emberi Erőforrások Minisztériumának nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára volt. A program résztvevői: Mender Tiborné az OIK igazgatója, Turcsány Péter Kölcsey-díjas író, Konrad Sutarski, Bethlen Gábor-díjas író, dr. Papp Anna Mária, az OIK Gyűjteményi és Nemzetiségi Fősztályának vezetője, Lukács János, író-könyvtáros, Benedek Katalin előadó, Dávid Csaba, örmény nemzetiségű író-műfordító, Rostás-Farkas György, Kisebbségért díjas, József Attila-díjas és a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja díjas cigány nemzetiségű író, László Péter, Kisebbségért-díjas és Vuk Karadzics, Kulturális díjas szerb nemzetiségű író.

25.: Az Érdi Galéria és az Érdi RNÖ szervezésében tartották meg **Szabolcs Sándor és Bródy András festmény kiállítását**, melyet Ortutay Mária irodalomtörténész nyitott meg. A kiállítás díszvendége Giricz Vera, az ORÖ elnöke volt.

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

<http://ruszin.com>

Ugyanitt található meg lapunk elektronikus verziója!

Üdvösséget és Békességet az Olvasónak! Közösségben a Feltámadt Krisztussal

Szent János evangélista szomorúan emlékezik vissza Jézus beszédére, amikor elmondja, hogy: „ti mindnyájan elhagytok engem”. /Márk 14,27/ A tanítványok és különösen Péter ellenvetésére ez be is következik. Miután elfogyasztották a zsidóknál szokásos Pászka vacsorát, Jézus tanítványaival az Olajfák hegyén lév Gecsemáné kertbe megy, ahol a Júdás által el készített árulás bekövetkezik. /János 18,1-12./ Az érkező cselék csapat megrémíti a békésen szunyókáló tanítványokat és elfutnak. Jézus egyedül marad. Egyedül, védelem nélkül a bajban, egyedül a szenvedésben. Péter is csak oldalról nézi az eseményeket, idegen t znel melegedve. /János 18,18/ Nem sokan követik t, akik követik azok is elvegyülnek a tömegben. Csak éppen Anyja és némely asszony a kitartó, és kés bb János, a szeretett tanítvány személye felt nik ismét. Hiába valónak t nik minden végbe vitt csoda, elmondott példabeszéd, személyre szabott tanítás, szív- b l fakadó intelem. Minden csak pusztai kiáltásnak t nik. Az Úr egyedül a kereszten, egymaga a halálban. Az arimetai József és Nikodémus bátorsága ugyan példaadó, de nincsenek társaik, követ ik./János 19, 38-39./ Csak az Atya virraszt Egyszülött Fia felett. Három napig. E három nap a pihenés napja. Az ember számára a gondolkodás, az eszmél dés, a b nbánat, a megtisztulás ideje. Az ember helyzetének felismerése, élete újra értékelésének ideje. Ennek veszi kezdetét az örömhír túlcsonduló szívekb l való hirdetése, amit a Szent Sírhoz érkezők megtapasztalnak, hogy: **üres a sír.** Mely nem egy tátongó üreg, hanem az örök élet forrása! Jézus sírja, bizonyára alkalmi zarándokhelyé vált. Nekünk is az. **Az Úr a követ it, akik már a b nbánat és életük újra értékelésével felismerik, keresik és megtalálják t, összegy jti Szent és Szepl telen Testében az Anyaszentegyházban.** Közösséget teremt követ i számára, a megváltottak közösségét hozza létre. Követ it Szent Testével és Vérével táplálja. Minden egyes rá emlékező Szent Liturgiában életre kelnek szavai: nagyobb szeretet nincs annál, mint aki életét adja barátaiért. Halálával és feltámadásával nem csupán „baráti” viszonyt, kapcsolatot kíván teremteni, hanem istengyermekség legbens ségesebb állapotát teremti meg számunkra.

Ezt az állapotot ünnepeljük, amikor a kegyelmet, kegyelemre halmozva kapjuk. /János 1, 16./ Mindez Jézus feltámadásában veszi kezdetét. A keresztyén ember számára kitüntet ajándék és faladat, hogy a Feltámadott Krisztus követ je és hitének megvallója lehet. Nem máshol, mint ebben a forrongó, zúgó, zajló világban, amely ismét tele van háborúságokkal, üldözöttekkel, kiszolgáltatottakkal. Az ember szíve, élete, békére vágyik. Ezt csak egyedül az Úr tanítása által él emberek közössége tudja adni a világnak. Jézus így tanít: Ne féljetekek, én legy ztem a világot! Szent Ágoston, egyháztanító himnuszköltőmetémszer en foglalja össze: Magadnak teremtettél minket Urunk, és nyugtalan a mi szívünk, amíg benned meg nem nyugszik Istenünk!

A Ruzsin Világ Olvasóinak, Jézus Krisztus feltámadását hittel valló minden Kedves Testvérünknek örömteli ünnepet kíván az Országos Ruzsin Önkormányzat Elnöke és Képvisel testülete!

Feltámadás napja van, világosodjunk fel ezen ünnepélyen és egymást mint testvérek öleljük. a feltámadás által gy löl inknek is bocsássunk meg, és így énekeljünk: Feltámadt Krisztus halottaiból, legy zte halállal a halált és a sírban lév knek életet ajándékozott!

Feltámadt Krisztus! – Valóban feltámadt!

II. Rákóczi Ferenc, a Nagyságos Fejedelem tisztelete

Az öröm is okozhat döbbenetet. Ezt tapasztatunk meg, 2014. március 29.-én szombaton, egy ver fényes, csodálatos szép tavaszi napon. Mint hajdan a Nagyságos Fejedelem hívó szavára, úgy gyülekezett és gyarapodott a Fejedelem tisztelt száma a Sárospataki Szent Péter és Szent Pál apostol-fejedelmekről elnevezett görög katolikus templomban. A Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége, az Országos Ruszin Önkormányzat, a Rákóczi Szövetség sárospataki képviselői, a Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat és több önkormányzat és civil szervezet és képviselői példát mutató módon és a Nagyságos Fejedelem iránti elkötelezettséggel és lelkiülettel töltötték meg a templomot. Az ünneplő templomi közösség egy új megjelenési formát is öltött. A templomi padokból áhítatos fegyelmességgel sok fiatal szempár nagy várakozással várta az ünnepei eseményeket. A rendhagyóan kezdődő Szent Liturgia előtt, Giricz Vera, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke asszonya köszöntötte a megjelenteket és a mindig nyitott szívvel és templom ajtóval váró sárospataki egyházközség parochusát Mosolygó Tamást. Megköszönve neki a szívéllyességét, átadta az egyházközség részére készített maradandó ajándékot egy fehér miseruha garnitúrát. Az ajándék megszentelését Ft. Jármí Zoltán, a filkeházai egyházközség Hodinka díjjal kitüntetett parochusa és Szónoczkó János Mihály görög katolikus papok végezték. Az ajándék megszentelése és átadása után a Szent Liturgia végzésében a böjt megtartásának imádságos lelkiületére buzdított Jármí Zoltán parochus

úr. Az ünnepszeg további része a Várkertben folytatódott, ahol a Fejedelem lovas szobránál Dr. Hörccsik Richárd országgyűlési képviselő nagyvonalúan elemelte ünnepi beszédében a Nagyságos Fejedelem szabadságíránti elkötelezettségét. (Dr. Hörccsik Richárd ünnepei beszéde a jelen számunkban olvasható.) Dr. Tamás Edit, a Sárospataki Rákóczi Múzeum igazgatója, éppen a nagyböjt, a nagyhét és a húsvét ünnepehez közeledve Rákóczi lelkiületére, és vallásosságára, írásaira, mint lelkiületi irodalomra hívta fel az ünneplők figyelmét. Giricz Vera, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke asszonya köszöntötte a jelenlévőket és a közelgő választás fontosságát hangsúlyozva, megköszönte a nemzetiségi listára való jelentkezést. A tisztelt nagy száma koszorút helyezett el a Nagyságos Fejedelem szobránál. A várkastély megtekintése után a szlovákiai Borsiban folytattuk ünneplésünket, ahol szintén koszorút helyeztünk el a Fejedelem restaurált mellszobránál és megtekintettük a folyamatos felújítás alatt álló szülő házat.

Ünneplésünk baráti társaságban, a sárospataki Rákóczi általános iskolában folytatódott, ahol a mindenre figyelmes házigazda, Kozsnyánszky János, az Országos Ruszin Önkormányzat alelnöke, és a Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke szívéllyes vendéglátásában részesültünk.

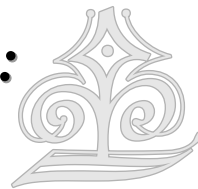
Az örömtől duzzadó szép napunk nem csak egy kirándulás volt csupán, hanem történelmi zárandoklat a népünket szeret Fejedelmünk nyomában.

Szónoczkó János Mihály

II. Rákóczi Ferenc születésnapja: a ruszin összetartozás ünnepe

*Tisztelt Elnök Asszony!
Hölgyeim és Uraim!
Tisztelt Ruszin Honfitársaim!*

Mint Zemplén országgyűlési képviselője, tisztelettel és szeretettel köszöntöm a Magyarországi Ruszinok Országos Szövetségét, az Országos Ruszin Önkormányzatot, a pataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatot és minden idelátogató kedves vendéget! Itt a pataki Rákóczi vár kertjében, a Rákóczi szobor árnyékában, a nagyságos fejedelem születésnapján a magyarországi ruszinság képviselői minden évben együtt emlékeznek arra, hogy seik a Rákóczi-szabadságharcban kiálltak a közös haza szabadságáért. Igazi közösségi ünnep ez, az *Önök saját hitvallása* ez.

Mégis része a közös egésznek, a magyar nemzet közös emlékezésének. Hiszen mi magyarok is ezt tesszük nemcsak itt Patakon, hanem Borsiban, vagy bárhol a világon, ahol Rákóczi szobor, emlékmű, vagy csak egyszer relief idézi a fejedelem emlékét a törökországi Rodostótól, a lengyelországi Varsón át az amerikai kontinens számos településén. Mindenütt a nemzet szabadságért való kiállás és az összetartozás szimbóluma.

Hölgyeim és Uraim!

De itt és most Sárospatakon ez az ünnep nemcsak a nagyságos fejedelem életművével folytatás kell, hogy legyen, hanem folytatás, ahogy Rákóczi Ferenc apostrofálta a „*gens fidelissima*”, - a ruszin nép szabadságszeretete és bátor kiállása mellett is, aminek éppen II. Rákóczi Ferenc volt a magyar történelemben a legfontosabb tanúja! Más szavakkal: *a mai ünnep nemcsak a nagyságos fejedelem születésnapjának az ünnepe, hanem a ruszin nemzeti öntudat újjászületésének a napja is!* Így köt össze bennünket, ruszinokat és magyarokat Rákóczi személye. Közös ünnepünk hát a mai.

Tisztelt Ünnepl Honfitársaim!

Történeiszek kimutatták, hogy a Magyarországon él kisebbségek közül, a ruszinok voltak azok, akik a honfoglalástól egészen az első világháborúig, több évszázadon keresztül a legtoleránsabbak voltak a magyarokkal szemben. A több évszázados ruszin-magyar együttélésnek volt egy csodálatos megnyilvánulása: a ruszin nép aktív részvétele a Rákóczi-szabadságharcban az osztrák leigázók ellen. Maig szinte minden történész keresi a választ arra a kérdésre: *mi volt a magyarázata annak, hogy a ruszin jobbágyok, különösen a munkácsi és a szent-miklósi uradalomban ennyire ragaszkodtak földesurukhoz, II. Rákóczi Ferenchez?* Hiszen a magyar történelemben viszonylag ritkán adódott példa effajta hátségre.

Hogy mi okozta ezt a végtelen ragaszkodást? S ennek milyen elzmenyei voltak? Ennek magyarázatát els sorban abban kell keresni, hogy egyrészt a Rákócziak ruszin jobbágyaik számára adókedvezményeket, szabadságjogokat, t rmet életkörülményeket biztosítottak. Másrészt pedig az osztrákok, illetve a németek nagyfokú ellenszenvet tanúsítottak a ruszinokkal szemben, egyre jobban megnyomorították ket.

Igen, mert az osztrákok gyarmatosító logikájából nem futotta másra, mint a közvetlen haszon "lerablása". Nem csoda tehát, hogy a császár és a fejedelem között kirobbant, majd egy évtizedig tartó harcban a ruszinság a magyar szabadság pártjára állt. Íme, a *gens fidelissima* érzelmi elkötelezettségének szociális indokoltsága, gazdaságtörténeti háttere! Ami természetesen semmit sem von le e közösségi magatartás és hátség hiteléből. Nem csoda hát, hogy az osztrák katonai "beszállásolásoktól" és a súlyos adóterhektől meggyötört ruszinok megváltójukként, felszabadítójukként várták és fogadták Rákóczit.

Erről így ír maga a fejedelem Emlékirataiban: *"Skoleba érkeztem. Megérkezésem hírére egy Kamenszky Petronius nevű jó öreg - egy szomszédos rutén zárdának a feje, aki gyermek-koromban karján hordozott - örömkönyekre fakadt, és nem tudván eltelni látásommal, elkísért a határokig. Mihelyt híre terjedt jöttömnek a munkácsi hercegségben, alig lehet elképzelni, hogy milyen igyekezettel és örömmel tódult hozzám a nép... Ezek az emberek gyermekestől, feleségestől jöttek és messziről meglátván engem, térdre ereszkedtek és orosz módra keresztet vetettek. Buzgóságukban és ragaszkodásukban nemcsak élelemmel láttak el, hanem hazaküldvén feleségeiket és gyermekeiket, maguk beálltak a seregembe és többé el sem hagytak... és kinyilatkoztatták, hogy velem akarnak*

élni, halni" Igen, a Rákóczi "birodalom" 161 falujának parasztjai jelentkeztek el ször a felkel seregbe, de hamarosan csatlakoztak hozzájuk a szomszédos megyék ruszinjai és a tiszaháti magyar "talpasok" is.

k együtt harcolták végig a szabadságharc szinte minden csatáját!

Hölgyeim és Uraim!

A Nagy Fejedelem volt a ruszinság patriarchális értelemben vett utolsó ura, gondoskodó gazdája. Nem csoda, hogy személye a hegyvidék lakóinak tudatvilágában már-már mitikus személyiséggé, a legendák szerepl jévé vált. Huszonhét évvel a Majtényi fegyverletétel és három évvel a fejedelem halála után 1738-ban jelentették a szepesi kamarának, hogy a munkácsi uradalom jobbágjai lázadoznak. Amikor a templomokban kihirdették, hogy imádkozanak a törökök ellen hadat visel császáráért, a paraszrok zúgolódva közölték, hogy nem imádkoznak az ket adókkal, vámokkal és más kötelezettségekkel terhel császáráért, inkább imádkoznak régi jó urukért, Rákócziért, hogy visszajöjjen hozzájuk. A vádak igaznak bizonyultak. A rutének kijelentették, hogy jobb dolguk a Rákócziak idejében, amikor évente csak 12 forintot fizettek, míg most 300-at kell adózniuk. A hangadókat megbüntették. 60-60 botütést mértek rájuk Munkács piacán a vásárra összegy It népel tt.

Kedves Barátaim!

Nem véletlen hát, hogy a ruszinok máig rzik a nagyságos fejedelem emlékét. Személye részévé vált a ruszin összefogásnak, a ruszin szabadságszeretetnek, egyszóval a ruszin nemzettudatnak. Egyfajta katalizátora lett nemzeti összetartozásuknak. S mindez oly szilárdnak bizonyult, hogy ennek a ragaszkodásnak és h ségnek lett folytatása, és 150 évvel kés bb újra

láthatóvá lett a magyar történelem fényes napjaiban. Hiszen 1848-49-ben a ruszinok együtt harcoltak a magyarokkal a szabadságért – ugyan úgy, mint a Rákóczi szabadságharc alatt! Különösen kiemelked volt a ruszin értelmiség szerepe a forradalom eszméinek népszerűsítésében. Az ungvári görög katolikus papnövendékek hangulatára jellemz , hogy nyomtatott formában is megjelent szabadságdalt költöttek, Pet fi verseinek hatására *"Le a zsarnokot a sírba le / Szabad hazánk és nemzete! Uralni téged Ausztria - / Esküszik, hogy nem fog soha!"*. És ezeket az eszméket tetteik is igazolták. Papjaik biztatására mindannyian beléptek a honvédseregbe s méltósággal vállalták a bukás után a megtorlásokat is. A szabadságharc h sei közt tarthatjuk számon Andrejkovics Endrét, akinek dönt szerepe volt a munkács-podheringi diadal kivívásában s Bacsinszky Mihályt, ezt a daliás termet , Kinizsihez hasonlítható vitézt, aki számtalan csata után a harctéren vesztette életét. Mindketten görög katolikus papnövendékek voltak.

Hölgyeim és Uraim!

A ruszinok sokféle államban éltek és élnek, kisebbségben, mégis nemzeti öntudattal. Támogató hatalom híján ezért mindig kivételesen fontos volt számukra a közösségüket összeköt hagyományok ápolása. Ez óvta meg ket a történelem hányattatásai között, ez védte és er sítette identitásukat. Ez a sokszín hagyomány, ez a szellemi örökség nemcsak a ruszinok számára értékes, hanem számunkra is. A nagyságos fejedelem születésnapja ezért közös ünnepünk ruszin testvéreinkkel együtt!

Dr. Hörcsik Richárd

*Országgy lési Képvisel , Fidesz MPSZ.
-Sárospatak, Rákóczi-vár kertje, 2014. március 29.*

Kedves Olvasóink!

Kérjük, hogy adója 1% a Ruszinokért Alapítványnak adományozza!

Adószáma: 18170720-1-42

A hazai ruszinisztika új fejezete

2014 március 19-én a hazai ruszinok életében fontos esemény következett be. Szarvason, a „Nemzeti identitás – nemzeti kultúra” című Nemzetközi tudományos konferencia keretén belül ünnepélyesen nyitotta meg kapuit a Ruszin Kutatóintézet. Ez a kiemelkedő esemény nem csak a magyarországi ruszinok számára fontos, hiszen öt magyarországi nemzetiség saját tudományos és módszertani pedagógiai központtal rendelkezik ebben a kis Békés megyei városban, akik nagy tisztelettel köszöntötték az alábbi magas rangú vendégeket. A Nemzeti Erőforrás Minisztériumának helyettes államtitkárát Dr. Latorcai Csabát, a Gál Ferenc F iskola rektorát dr. Kozma Gábort, a Gödöllői Szent István Egyetem rektorát Dr. Tótszer Jánost, a Budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorát dr. Szabó Lajost, a Szarvasi Szent István Egyetem filozófiai és pedagógiai karának dékánját dr. Lipcsei Imrét, Szlovákia és Románia diplomáciai testületének képviselőit, az országos és regionális nemzetiségi önkormányzatok vezetőit és a szakma képviselőit.

A szimbolikus szalagot Dr. Latorcai Csaba és dr. Kozma Gábor vágta át az általuk tartott rövid ünnepi beszédet követően. A kormány képviselője hangsúlyozta, hogy Magyarország mindig is támogatta, és legfontosabb kötelezettségei között tartja hazánk nemzeti kultúráinak fejlesztését annak tudatában, hogy csak egy működő, tudományos- módszertani útmutatásokkal ellátott iskolarendszernek van jövője a mai Európában. Néhány hónapos gondolkodás után a magyar kormány eldöntötte, hogy épp itt, Szarvason hoz létre egy Ruszin Kutatóintézetet, ahol már komoly hagyománya van a nemzeti kultúrák fejlesztésének felső fokú oktatási intézmény keretein belül, és bízunk abban, hogy az újonnan alapított Ruszin Kutatóintézet eredményesen fog működni. A Szegedi Gál Ferenc Hittudományi F iskola, amelyben a mai naptól működik, az intézmény rektora dr. Kozma Gábor köszöntötte az újonnan alapított tudományos intézményt

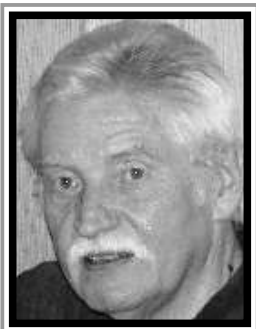
és munkatársait, sikeres munkát kívánt nekik és nem titkolta abbéli örömét, hogy az általa vezetett katolikus hittudományi főiskolában kezdte meg működését ez a ruszin kutató központ, melynek célja az elsősorban görög-katolikus vallású ruszin nép kulturális életének támogatása.

Az új intézmény vezetője dr. Káprály Mihály a Ruszin Kutatóintézet munkatársai nevében köszönetet mondott a vendégeknek azért, hogy ebben a magyarországi ruszin közösség számára örömteljes pillanatban jelenlétükkel támogatták népiünket, és szép, szimbolikus gesztust lát abban, hogy az újonnan létrehozott tudományos intézmény megteremtje és kurátorai között ismét jelen van a híres Kozma család képviselője. A ruszinok hálával adóznak a Kárpátaljai terület régens-biztosának, az ismert Kozma Miklós vitéznek azért, hogy 1942-ben megalapította az abban az időben legsikeresebben működő ruszin tudományos intézményt, a Kárpátaljai Tudományos Társaságot (a Ruszin Nemzeti Tudományos Akadémia elnökjét), és remélik, hogy dr. Kozma Gábor vezetése alatt az új intézmény, gyümölcsöző, áldásos tevékenységet folytathatni népe javára.

A vendégek megtekintették az egyedülálló ruszin intézmény helyiségeit és kellemes légkörű ünnepi fogadáson folytatták az ismerkedést az intézmény munkatársaival, és az eszmecserét az eseménydús Szarvasi tudományos konferenciáról.

Örök emléket! Boldog nyugalmat!

† **Dr. Tellinger Mihály**
1947. november 7-én született Munkácsán, Kárpátalján tanári családban. Érettségi után felvételt nyert az Ungvári Állami Egyetem Orvostudományi karára. 1972-ben általános orvosi diplomát szerzett. Sorakatonai szolgálatot követően orvosként dolgozik a Huszti járási kórházban. 1976-ban

feleségül veszi Varga Tamarát, 1977 Sándor nevű fia születik. 1980-ban aneszteziológusi szakképesítést kap Kijevben. 1982 óta a Lembergi Orvostudományi egyetem szakorvosa és oktatója. 1994-ben Magyarországra költözik. Az Ajkai Magyar Imre Kórház Intenzív terápiás osztály orvosaként, később megbízott osztályvezető orvosaként dolgozik. 2009-ben nyugdíjba vonulást követően feleségével együtt Egerbe költözik. Hirtelen jelentkező súlyos betegségével türelmesen küzd, amíg 2014. március 21-én az életerejé véglég elfogy. †

„A Kormány nemzetiségpolitikai eredményei és a továbblépés lehet ségei.”

*Tisztelt Konferencia,
Tisztelt Meghívott Vendé-
gek, Hölgyeim és Uraim!*

Számunkra magyarok számára a kisebbség szó nem ismeretlen fogamat takar, hiszen magyarnak lenni a XX. században azt is jelentette, hogy szétszabdaltnak, kisebbségi létbe szorítottak lenni - és ami ezzel együtt járt: megaláztottak, elbizonytalanítottak, kisémmizettnek, hazátlannak. Éppen ezek a tapasztalatok neveltek be-

lénk különös érzékenységet a kisebbségi létben él k iránt.

A magyar Szent István óta mindig befogadó nép volt. Eme tulajdonság megélt igazsága vezetett a Szentkorona tanból is következ általános állapothoz, ahol valamennyi ország lakos magát hungarusnak nevezte, meg rizve ugyanakkor saját nyelvét, vallását és kultúráját.

Ismerjük a kisebbségi lét nehézségeit, kérdéseit, útkeresését. Ennek az ismeretnek a birtokában vagyunk fokozottan érzékenyek a hazai nemzetiségeink ügyében is, és ennek köszönhet az is, hogy ebben a kérdésben nemzeti konszenzus van. Olyan pártok felett álló téma ez, ahol a közös gondolkodás határozza meg a továbblépés lehet ségét. Az új szabályozás építhetett erre az egyetértésre.

Az elmúlt id szak munkájának bemutatásával, számbavételével szeretném a további együtt gondolkodásra, együtt cselekvésre hívni Önöket.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Magyarország Alaptörvénye államalkotó tényez ként definiálja a nemzetiségeket, ami egyben azt is jelenti, hogy a magyar politikai nemzet része a tizenhárom közösség, úgy, hogy a saját eredeti identitásának a meg rzése ezzel párhuzamosan biztosított.

A jó nemzetiségpolitika, amelyet követünk az, amely nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is szolgálja az érintettek megmaradását, s ennek tényekkel alátámasztható nyomai is láthatók. Jól modellezi ezt – és erre is alig akad példa a földrészén és a világban –, hogy egy évtized alatt csaknem másfélszeresére n tt azoknak a száma, akik önmagukat valamely nemzetiséghez tartozónak vallották Magyarországon. Ez azt jelenti, hogy sikerült nemcsak olyan jogokat, hanem olyan légkört is teremtenünk, amelyben mindenki szabadon megvallhatja az identitását, így lát az egyén és a csoport perspektívát Magyarországon a nemzetiségiként való megmaradásra.

A kormányzat új alapokra helyezte a nemzetiségekkel, illetve képviselleteikkel, els sorban az országos nemzetiségi önkormányzatokkal korábban kialakított partneri viszonyt. E min ségi változást jól kifejezi a valamennyi országos testülettel megkötött stratégiai partnerségi megállapodás, majd annak alkalmazása és megélése a mindennapokban. Így róluk nem nélkülük, hanem velük együtt lehet dönteni.

Az elmúlt id szak nemzetiségpolitikai szempontból legjelent sebb feladatai az új, nemzetiségek jogairól szóló törvény és más, a nemzetiségeket érint nevelési/oktatási, választójogi törvények gyakorlatba való átültetése voltak. E jogszabályok jelent sen átalakítják a nemzetiségi önkormányzati munkát, kib vítik az oktatási-kulturális autonómia lehet ségeit és a **nemzetiségi önkormányzati választások új szabályozása reményeink szerint csökkenti a visszaélés esélyét is.**

Rendkívül fontos és régóta kért lehet ség valósul meg azzal, hogy a jogszabályok megteremtik a tizenhárom közösségnek az Országgy lés munkájába való alanyi bekapcsolódásának a feltételeit.

Jogosítványaik b vülésével, a **kulturális autonómia keretében egyre több közoktatási, kulturális intézményt vesznek át vagy alapítanak** a nemzetiségi önkormányzatok, **amelyhez minden kormányzati segítséget megkapnak.**

A nemzetiségpolitika jogszabályi háttérének a magasabb szintre helyezésével párhuzamosan sor került a terület finanszírozásának az újragondolására, a valóságos teljesítménnyel való összhangba hozására. A stabil és kiszámítható finanszírozás olyan igénye a közösségeknek, amelyet a kormányzat tiszteletben kíván tartani.

Megváltozott a nemzetiségpolitika *kormányzati felügyelete*. A nemzetiségekkel kapcsolatos kormányzati tevékenység központja 2012 májusáig a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium volt, ezt követ en az Emberi Er források Minisztériuma lett. Mindkét tárcánál az Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatok Államtitkársága látta/látja el ezt a feladatot. A hatáskörébe tartoznak a nemzetiséget érint kapcsolattartási, támogatáspolitikai, kulturális és nemzetközi ügyek.

2011-ben zajlott le Magyarországon a népszámlálás, amely eredményeiben láthatóan a nemzetiségi önazonosság vállalásának a számottev növekedése igazolja a jogszabályalkotás és nemzetiségpolitikai gyakorlat jó irányát, a társadalmi légkör kedvez alakulását, illetve jelzi a nemzetiségi önkormányzatok mögötti közösségek er sődését.

Dr. Latorcai Csaba
Szarvas, 2014.03.19.

(Folytatjuk)

A két Boksay ünnepe Debrecenben

Lapunk elz számában a Munkácsi Görög katolikus Egyházmegye kanonokáról, és egyben Kárpátalja egyik legnagyobb zenei géniuszáról Boksay Jánosról (1874-1940) emlékeztünk meg. Ez év április 5-i debreceni események folytatásai annak a tiszteletadásnak, amellyel megemlékezünk azokról, akik jelentős mértékben hozzájárultak kultúránk felvirágoztatásához. A Debreceni Ruszin Nemzeti Önkormányzat és az Országos Ruszin Önkormányzat ünnepélyesen megnyitották a „Két Boksay emlékéve” című rendezvénysorozatot. A páros másik tagja a neves Révész Imre tanítványa, legismertebb festőművésztársunk Boksay József (1891-1975). Ezekről a huszadik századbeli kárpátaljai óriásokról nem csak azért kell beszélnünk, hogy közösek a családi gyökereik, de azért is, mert népük és egyházuk híres fiaik. Nem meglepő, hogy az ünnepek egy görög katolikus templomban zajlottak. Kétfelét a Munkácsi és a Hajdúdorogi Görög katolikus Egyházmegye történelmében kétfelét nagy örökséget hagytak. Az egyik Boksay magas szakmai szintre emelte azokat az egyházi tradíciókat, melyek néhány évszázaddal ezelőtt formálódtak Kárpátalján. Aranyszájú Szent János Liturgiájának ismert zenei feldolgozásai, az „Egyházi prosztopinije” című kottagyűjteményét, melyet az Ungvári Görög Katolikus Székesegyház kántorával, Malinics Józseffel adott ki, több mint száz éve használják, és még sokáig fogják használni egyházunkban. Nem kevesebb hálát érdemel népünknek a Kárpátaljai Festőiskola egyik alapítója, Boksay József is. A szovjet és ukrán lexikonokban „Kárpátalja élő természetének magasztalója”-ként említik, azonban számunkra, a ruszinok számára, az egyházi festészet mestere marad mindig. A mai napig sok ember lelkét örvendeztetik az általa festett gyö-

nyör freskók nem csak a legismertebb székesegyházainkban Máriapócsban és Ungváron, hanem a Kárpátaljai **Dorobratovó** /Drágabártfala/ és az Eperjes közelében található Russzka Nová /Újoroszi/ templomaiban.

Erről tartott előadást az ünnepség egyik kezdeményezője, ismert karnagyunk, Boksay József tevékenységének népszerűsítője, Dr. Bubno Tamás karnagy ünnepségünk megnyitóján. Szócska Ábel atya az ünnepi liturgiát egyházi szláv nyelven vezette, magyar nyelvű prédikációjában pedig azokról az emberekről beszélt, akik nem csak tehetséget kaptak az Istentől, hanem méltó célra használták fel azt, miképp a két Boksay. Az ünnepi liturgiát az Európa szerzte ismert, Szent Efrém Férfikórus kísérte, ezzel bemutatva mindenkinek számára Boksay János kanonok zenei nagyságát. Az ünnepi liturgián részt vett a helyi diakónus, Lőrinc Róbert is, aki segédkezett Ábel atyának, az istentisztelet után pedig ismertette a vendégeket a debreceni görög katolikusok és a templom történetével,

melyet a XX. század elején építettek neo-bizánci stílusban Bobula János tervei alapján, a helyi hatóságok támogatásával. Az ünnepség végén Telenkó Bazil, a helyi Ruszin Önkormányzat elnöke megköszönte hazánk minden részéből érkezett vendégeknek a jelenlétet, és meghívta őket az ünnepi ebédre, melynek során lehetőség nyílt mindenkinek számára meghallgatni

Giricz Vera, az ORÖ elnökének tájékoztatását a 2014. évi országgyűlési választásokról, valamint megköszönni a házigazdának a nagyvonalú ünnepség megszervezését és információkat cserélni a hazánkban élő ruszin közösség életével kapcsolatban.

Választás 2014.

A Nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény lehet séget biztosít a hazai nemzetiségeknek szószóló választására. A magyarországi ruszin közösség jelent s létszámmal jelentkezett a ruszin nemzetiségi névjegyzékbe, hiszen közel 1000 f regisztrált, közülük 611 f kiterjesztette szavazati jogát az országgy lési nemzetiségi szószólók választására. Az Országos Ruszin Önkormányzat az országgy lési választások el készítését már az sz folyamán elkezdte: konzultációkat és találkozókat szervezett, ismertette a törvény által adott új lehet ségeket, nagy figyelmet fordított az elmúlt évekt l eltér választási eljárásokra. A választási kampány rövid id szakában számos rendezvényre került sor, amelyeken 100-400 f közötti választói közönség értesülhetett a nemzetiségi parlamenti szószóló terveir l és lehet ségeir l a hazai ruszin közösség érdekeinek képviseletében. Nagy érdekl dés kísérte az Országos Ruszin Önkormányzat kampányfilmjének sugárzását a MTV1 és a Duna TV csatornáin, a MTV1 „Ma reggel” és a MR „180 perc” cím m sorokban, Giricz Vera, az ORÖ elnökének és az ORÖ nemzetiségi listavezet jével készült interjú. A hazai ruszin közösség tevékenységér l készült, grafikailag kifogástalan és tartalmilag gazdag kampánykiadvány népszerű sége minden várakozást felülmúlt.

2014. április 6.-án történelmi jelent ség nap közösségünk életében. 457 szavazattal az Országos Ruszin Önkormányzat nemzetiségi listáját vezet

Giricz Vera lett a hazai ruszin közösség szószólója a magyar országgy lésben. A 74% szavazati arány a 13 hazai nemzetiség közül az 5. helyre emelte a ruszinokat!

Köszönjük közösségünk szavazóinak és aktív stáinak a kiemelked siker elérésében végzett áldásos tevékenységüket és ígérjük, hogy méltóan fogjuk képviselni közösségünk érdekeit az országgy lésben.

A hazai ruszin közösség parlamenti szószóló programja: az önonazonosság, az anyanyelv, a hagyományok meg rzése és ápolása, a ruszin iskolarendszer fejlesztése és tankönyvekkel való ellátása, a ruszin nyelvvizsga bevezetése, a települési, a regionális és az országos önkormányzatok m ködési költségeinek a 2011. évi népszámlálási adatokhoz való igazítása, a pályázati lehet ségek szélesítése és a lebonyolítás egyszer sítése, a feladatalapú támogatás összegét meghatározó tevékenységek ellen rzésének bevezetése, a pontozási rendszer tökéletesítése, a külföldön él ruszin közösségekkel való kapcsolatok elmélyítése, a közös érdekek nemzetközi porondon való képviselete.

2014. április 30.-án, az Országház Kupolatermében ünnepélyes keretek között átadták a 2014. évi országgy lési képvisel k választásán országos listán bejutott képvisel k, köztük a nemzeti szószólók mandátumait. A hazai ruszin közösséget a magyar parlamentben Giricz Vera képviseli.

Giricz Vera, az ORÖ elnöke

Kiadja
az Országos Ruszin Önkormányzat
Felel s kiadó: Giricz Vera

A szerkeszt bizottság tagjai:
Dr. Káprály Mihály - felel s szerkeszt
Szónoczky János Mihály - f szerkeszt
Manajló András - m vészeti szerkeszt
Giricz Gabriella - szerkeszt

Sziba Irén - szerkeszt ségi titkár

A szerkeszt ség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel./Fax: (06-1) 468-2636

E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com
http://ruszin.com

Nyomdai munkálatok: AMG experts Bt.

A lapban megjelent cikkek bármilyen felhasználásánál a „Ruszin Világ”-ra hivatkozni kell.

1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel./Fax: (06-1) 468-2636
E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com
http://ruszin.com
Nyomdai munkálatok: AMG experts Bt.

ISSN: 1785-1149

Egy példány eladási ára: 600 Ft.